

V. I. Lenin: ARBEIDERKLASSENS ROLLE OG ANALYSE AV KLASSENE

Fra «En stor begynnelse», juni 1919.

Som jeg har hatt høve til å peke på mer enn en gang før, spesielt i den talen jeg holdt på møtet i Petrograd sovjet den 12. mars, er proletariatets diktatur ikke bare bruk av vold mot utbytterne, og ikke engang hovedsakelig bruk av vold. Det økonomiske grunnlaget for denne

bruk av revolusjonær vold, garantien for dens effektivitet og framgang er den kjensgjerning at proletariatet representerer og skaper en høyere type av samfunnsmessig organisasjon av arbeidet sammenliknet med kapitalismen. Dette er sakens kjerne. Dette er kilden til kommunismens styrke og garantien for dens uunngåelige fullstendige seier.

Den feudale organisasjonen av det samfunnsmessige arbeid bygde på pryledisiplinen, mens de arbeidende menneskene ble plyndret og tyrannisert av en liten flokk godseiere og var sunket ned i den dypeste uvitenhet og undertrykkelse. Den kapitalistiske organisasjonen av det samfunnsmessige arbeid bygde på sultedisiplinen, og trass i alle framskritt i borgerlig kultur og i borgerlig demokrati vedble det overveldende flertall av arbeidsfolket i de mest framskredne, siviliserte og demokratiske republikker å være en uvitende og fortrykt masse av lønnsarbeidere eller undertrykte bønder, plyndret og tyrannisert av en liten hop kapitalister. Den kommunistiske organisasjonen av det samfunnsmessige arbeid, som sosialismen er det første skritt mot, bygger, og kommer til å bygge mer og mer etter hvert som tiden går, på fri og bevisst disiplin fra arbeidsfolket selv, som har kastet av både godseiernes og kapitalistenes åk.

Denne nye disiplinen faller ikke ned fra himmelen, og den

fødes ikke av fromme ønsker, den vokser fram av de materielle forhold under den kapitalistiske storproduksjonen, og bare av dem. Uten dem er den umulig. Og bæreren av eller drivkraften i disse materielle forholdene er en bestemt historisk klasse, som er skapt, organisert, samlet, skolert, oppdratt og herdet av storkapitalismen. Denne klassen er proletariatet.

Hvis vi oversetter det latinske, vitenskapelige, historisk-filosofiske uttrykket «proletariatets diktatur» til et enklere språk, betyr det følgende:

Bare en bestemt klasse, nemlig byproletariatet, fabrikk- og industriarbeiderne i det hele er i stand til å lede hele den arbeidende og utbyttede massen i kampen for å styrte kapitalens åk, under denne omstyrtingen, i kampen for å hevde og befeste seieren, i arbeidet med å skape det nye, sosialistiske samfunnssystemet, i hele kampen for den fullstendige avskaffelse av klassene. (I parentes bemerket er den eneste vitenskapelige forskjell mellom sosialismen og kommunismen den at det første ordet betyr det første trinn i det nye samfunn som vokser fram av kapitalismen, og det annet betyr det neste og høyere trinn.)

Feilen som den gule «Bern»internasjonalen ((«Bern»internasjonalen: Blei danna på en konferanse for opportunistiske og sentristiske partier i Bern i Sveits i februar 1919, i et forsøk på å gjenreise Den andre internasjonale etter at den hadde brutt sammen gjennom den første verdenskrigen.)) gjør, er at dens ledere anerkjenner klassekampen og proletariatets ledende rolle bare i ord og er redde for å føre tanken til sin logiske slutt. De er redde for den uunngåelige slutning som er særlig skremmende for borgerskapet og som det absolutt ikke kan akseptere. De er redde for å innrømme at proletariatets diktatur også er en periode med klassekamp, som er uunngåelig så lenge klassene ikke er blitt avskaffet og som forandrer form og blir særlig forbitret og særlig egenartet i perioden like etter at kapitalen er styrtet. Proletariatet innstiller ikke

klassekampen etter at det har vunnet den politiske makt, men fortsetter den til klassene er blitt avskaffet – selvsagt under andre forhold, i en annen form og med andre midler.

Og hva betyr «avskaffelse av klassene»? Alle som kaller seg sosialister, anerkjenner dette som det endelige mål for sosialismen, men det er slett ikke alle som tenker over hva det betyr. Klasser er store grupper av mennesker som skiller seg fra hverandre ved den plassen de inntar i et historisk bestemt system for samfunnsmessig produksjon, ved sitt forhold (i de fleste tilfelle fastslått og formulert i lover) til produksjonsmidlene, ved sin rolle i den samfunnsmessige organisasjon av arbeidet, og følgelig omfanget av og måten å tilegne seg den del av den samfunnsmessige rikdom som de rår over. Klasser er grupper av mennesker, og en av dem kan tilegne seg arbeidet til en annen som følge av de forskjellige plasser som de inntar i et bestemt system for samfunnsøkonomi.

Det er klart at for å avskaffe klassene fullstendig er det ikke nok å styrte utbytterne, godseierne og kapitalistene, ikke nok å oppheve *deres* eiendomsrett; det er også nødvendig å oppheve all privat eiendomsrett til produksjonsmidlene, det er nødvendig å oppheve skillet mellom by og land så vel som skillet mellom håndens og åndens arbeidere. Dette krever en meget lang tidsperiode. For å oppnå dette er det nødvendig å ta et veldig stort skritt framover i utviklingen av produktivkraftene; det er nødvendig å vinne over motstanden (ofte passiv motstand, som er særlig hardnakket og særlig vanskelig å vinne over) fra de tallrike restene av småproduksjonen; det er nødvendig å vinne over den uhyre styrken i vanene og konservatismen, som henger sammen med disse restene.

Å anta at alle «arbeidende» er like godt i stand til å utføre dette arbeidet, ville være en tom frase eller illusjonen til en antediluviansk ((antediluviansk: egentlig «fra tida før syndefloden», dvs. gammaldags, helt forelda.)) sosialist fra før Marx' tid, for denne evnen kommer ikke av seg selv, men

vokser fram historisk, og vokser bare fram av de materielle vilkår for den kapitalistiske storproduksjon. I begynnelsen av veien fra kapitalismen til sosialismen er det bare proletariatet som eier denne evnen. Det er i stand til å løse den veldige oppgaven det står overfor, for det første fordi det er den sterkeste og mest framskredne klasse i de siviliserte samfunn; for det annet fordi det utgjør flertallet av befolkningen i de mest utviklede land, og for det tredje fordi flertallet av befolkningen i tilbakeliggende kapitalistiske land, som Russland, består av halvproletarer, dvs. folk som stadig lever på proletarisk vis en del av året, som stadig tjener en del av sitt livsopphold som lønnsarbeidere i kapitalistiske bedrifter.

De som prøver å løse oppgavene ved overgangen fra kapitalismen til sosialismen på grunnlag av alminnelig snakk om frihet, likhet og demokrati i sin alminnelighet, likhet i det arbeidende demokrati osv, slik Kautsky, Martov og andre helter fra den gule Berninternasjonale gjør), avslører dermed bare sin småborgerlige, filisteraktige natur, og ideologisk følger de slavisk i borgerskapets kjølvann. Den riktige løsningen av dette problemet kan bare finnes i et konkret studium av de særskilte forhold mellom den særskilte klassen som har vunnet den politiske makt, nemlig proletariatet, og hele den ikke-proletariske, og også den halvproletariske, massen av den arbeidende befolkning – forhold som ikke oppstår i en fantastisk harmonisk, «ideell» situasjon, men i den virkelige situasjon med en rasende motstand fra borgerskapet, en motstand som antar mange og ulike former.

Det overveldende flertall av befolkningen – og enda mer av den arbeidende befolkning – i hvilket som helst kapitalistisk land, innbefattet Russland, har mange tusen ganger, både selv og gjennom sine nærmeste, opplevd kapitalens undertrykkelse, plyndring og all slags tyranni. Den imperialistiske krigen, dvs. nedslaktingen av ti millioner mennesker for å avgjøre om den britiske eller den tyske kapital skal ha overtaket når det

gjelder å plyndre hele verden, har skjerpet, økt og utdypet disse prøvelser i høyeste grad og fått folkene til å forstå hva de betyr. Derav kommer den uunngåelige sympati som det overveldende flertall av befolkningen, og især de arbeidende masser, viser for proletariatet, fordi det – med heltemot og revolusjonær hensynsløshet styrter kapitalens åk, styrter utbytterne, undertrykker deres motstand og utøser sitt blod for å bane veien til å skape et nytt samfunn hvor det ikke vil være plass for utbyttere.

Hvor stor og uunngåelig den småborgerlige vakling og vingling tilbake til den borgerlige «orden», inn under borgerskapets «vinger» enn er, så er de ikke-proletariske og halvproletariske masser nødt til å anerkjenne den moralske og politiske autoriteten hos proletariatet, som ikke bare styrter utbytterne og undertrykker deres motstand, men bygger et nytt og høyere samfunnsmessig samliv, en sosial disiplin, disiplinen hos det klassebevisste og forente arbeidsfolket, som ikke kjenner noen undertrykkelse og noen autoritet unntatt autoriteten hos sin egen enhet, hos sin egen, mer bevisste, uredde, stø, revolusjonære og konsekvente fortropp.

For å seire, for å bygge og grunnfeste sosialismen må proletariatet løse en dobbelt eller tosidig oppgave: for det første må det med sin grenseløse heroisme i den revolusjonære kampen mot kapitalen dra med seg hele den arbeidende og utbyttede massen, det må dra den med seg, organisere den og lede den i kampen for å styrte borgerskapet og undertrykke dets motstand for godt. For det annet må det lede hele den arbeidende og utbyttede massen, så vel som alle de småborgerlige lag, inn på veien til en ny økonomisk oppbygging, på veien til å skape nye sosiale bånd, en ny arbeidsdisiplin, en ny arbeidsorganisasjon, som vil forene det siste ord i vitenskapen og den kapitalistiske teknikk med massesammenslutningen av de klassebevisste arbeidere som skaper en sosialistisk storproduksjon.

Fra «En stor begynnelse» juli 1919, her etter oversettelsen i

Lenin: Marx Engels Marxisme, Ny Dag 1952. (I denne oversettelsen er artikkelen kalt «Et stort tiltak».) – https://www.akp.no/ml-historie/pdf/rode_fane/1976/rf_1976_02.pdf